

Projekt „Bezpečná cesta do školy 2005“

Projekt Bezpečná cesta do školy, do kterého se v roce 2004 zapojily pilotní školy a města, je **v roce 2005 nedílnou součástí Dnů bez úrazů**. Mnozí jej už znají, ale pro většinu bude letos novinkou. Věříme, že pro obě skupiny bude stejně zajímavý.

Projekt Bezpečná cesta do školy je nová **moderní forma dopravní výchovy**. Musíme si uvědomit, že v lavici se děti bezpečnému pohybu v dopravním prostředí nemohou naučit. Navíc, pokud se podrobně podíváme do učebnic prvouk, ani ty nedávají dětem šanci se správně v rizikových situacích orientovat, případně těmto situacím předcházet. Projekt Bezpečná cesta do školy sice čerpá inspiraci v britském programu Safe Way to school, ale je dotvořen podle principů Komenského „dělání se učíme děláním“ a plně navazuje na Rámcový program pro základní vzdělávání. Čerpá z jednoho ze základních principů Rámcového programu, **učit děti vlastní zkušeností a propojením všech „předmětů“ v kompaktní poznání**.

Již v roce 2004 se některá Zdravá města a některé školy do projektu zapojily. Pro velké nasazení a skvělé úspěchy musíme jmenovat v první řadě město Třebíč. Děti, které se v různých městech do projektu zapojily, si zmapovaly svoji cestu z domova do školy, vyznačily na této cestě problémy a navrhovaly řešení. Na některých místech již i dosáhly odstranění potenciálního nebezpečí. Touto aktivitou splnily hlavní cíl projektu. Uvědomily si, že na cestě do školy je řada nebezpečných lokalit a zde se dnes chovají obezřetněji. Udělaly pro své bezpečí víc, než kdyby se v lavici učily jmenovat dopravní značky a citovat pravidla silničního provozu.

V letošním roce se k projektu Bezpečná cesta do školy určitě připojí další školy a města. Samozřejmě, že děti, které loni mapovaly cestu do školy nebudou mít zájem řešit podruhé stejný úkol, pokud se ovšem nevyskytnou další problémy k řešení, protože dopravní prostředí se stále mění a vznikají nové překážky. Mohou také řešit cestu do volnočasových aktivit a podobně.

Je možné se však zapojit i do dalších fází projektu. Záleží na každém městě, či škole, která s aktivit je pro danou lokalitu aktuálnější, či se lépe zakomponuje do programu Dnů bez úrazů nebo ročních projektů škol.

Tedy po Fázi I – Mapování cest, nabízíme Fázi II – Statistiky.

Pro organizátory Dnů bez úrazů je bezesporu zajímavé, že se tato fáze dá dobře propojit s dalšími aktivitami „Na kolo jen s přilbou“ a „Pásovec“.

V rámci „Statistiky“ děti zaznamenávají statistické údaje o bezpečném, či rizikovém chování nejenom svých vrstevníků, ale i rodičů, učitelů a dalších dospělých. Děti mohou porovnávat statistické údaje v různých hodinách, různých věkových skupinách, různých lokalitách, ale mohou porovnávat i různou míru uvědomění, například procenta správného přecházení silnice mohou být vyšší, než procenta používání cyklistických přileb. Z toho vyplyne, že mnohem více dětí si uvědomuje nebezpečí, které jim hrozí při přecházení silnice, než nebezpečí při pádu s kola.

Tématy statistiky mohou být například bezpečné přecházení, používání přilby na cyklistické stezce, používání přilby na dětském hřišti, vstup do silnice mimo přechod, používání

dětských zádržných systémů a podobně. Další témata statistik můžete nalézt v Metodice projektu Bezpečná cesta do školy, která je uveřejněna na www.cdv.cz.

Je důležité, aby jedno dítě či skupina dětí zvolily ke statistickému sledování a následnému vyhodnocování vždy jen jedno téma. Dále si děti vymezí časový úsek: a místo, kde budou zvolené údaje sledovat (např. přecházení na přechodu, 7:35 – 8:00, přechod v blízkosti školy).

Pokud si děti rozdělí časy po vyučování, mohou porovnávat chování spolužáků z prvního stupně, kterým končí vyučování většinou v dřívějších hodinách s chováním žáků druhého stupně. Stačí si rozdělit časové úseky podle rozvrhu školy. Statistické skupiny mohou sledovat rovněž chování nejenom u vlastní školy, ale také chování starších chodců v okolí středních škol a učilišť, ale i na jiných přechodech.

Tím že děti sledují chování druhých a uvědomují si jejich rizikové jednání, ovlivňují v jednání sami sebe.

Děti mohou se získanými údaji dále pracovat ve škole, např. porovnávání získaných hodnot o míře rizikového chování různých věkových skupin chodců například při výuce matematiky.

Víme však, že každé dítě je jinak zaměřené. Je to dáno jeho dominantní inteligencí. Proto ne každé dítě bude s nadšením sledovat chodce na přechodu, tvořit tabulky se statistickými daty a podobně. Těmto dětem můžeme nabídnout v rámci „statistiky“ jinou činnost. Na základě získaných dat a jejich rozborů mohou navrhovat letáky, vtipy, antireklamy apod., kterými by ovlivnily své mladší případně starší kamarády, ale i dospělé. Nejzajímavější potom mohou být vyvěšeny ve veřejně přístupných prostorách, například zdravotních střediscích, poštách, úřadech a podobně.

Jiné děti mohou psát o sledovaném chování články, pohádky, příběhy apod. do školních případně místních zpravodajů, na webové stránky Národní sítě Zdravých měst a Centra dopravního výzkumu.

Další děti mohou své nebezpečně jednající kamarády rovněž vyfotit nebo nakreslit. Děti se při sbírání statistických údajů setkají s různými situacemi, které mohou předvést jako malé divadelní představení. Hudebně nadané děti mohou k daným scénkám složit písničky a celé představení pak ukázat menším dětem. Zdánlivě nezáživná statistika není zdaleka tak nudná, jak se o ní zpívá v jedné známé pohádce. Můžete si s ní pohrát podle složení skupiny dětí a jejich konkrétních zájmů.

Přeji všem hodně dobrých výsledků a těším se na vaše podněty pro zpracování závěrečné podoby metodiky a na setkání s vámi na 2. celostátním setkání k projektu Bezpečná cesta do školy v září 2005.

Jitka Heinrichová
Centrum dopravního výzkumu
E: heinrichova@cdv.cz
T: 543 215 050 / 129